

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9241,NOWY-TOMYSL-miasto-powiatowe.html>
05.05.2024, 06:53

NOWY TOMYŚL (miasto powiatowe)

1. Pośrodku pl. Niepodległości wzniesiono pomnik w kształcie obelisku, po którego bokach widnieją płaskorzeźbione postacie powstańców w mundurach i ubraniach cywilnych. Na cokole umieszczono napis ku czci walczących o wolność ziemi nowotomyskiej w latach 1918-19, postacie po bokach obelisku mają przedstawiać powstańców Michała Preislera i Ignacego Genge (spoczywają oni na tutejszym cmentarzu).

Pomnik, zaprojektowany przez Jana Marię Jakóba, został odsłonięty 21 VII 1963 r. Wykonano go z granitowych elementów pomnika zwycięstwa Prus nad Francją, który w latach 1895-1919 stał na obecnym pl. Chopina. Później na cokole z tyłu pomnika umieszczono kamienną tabliczkę z napisem *Cześć bohaterom* oraz nazwiskami trzech poległych powstańców: Feliksa Pięty (patrz Bukowiec) oraz Stanisława Maćkowiaka i Władysława Wolińskiego (patrz Wytomyśl).

2. Na ścianie zabytkowego domu przy ul. 3 Stycznia 3, w którym mieści się Wojskowa

Komenda Uzupełnień, tablicą z czerwonego piaskowca upamiętniono wyzwolenie miasta przez powstańców wielkopolskich w dniu 3 I 1919 r. i powrót do Macierzy *po 126 latach niewoli*. U góry i u dołu tablica obramowana jest płaskorzeźbami z orłem oraz czapką powstańczą na szabli i karabinie. Wykonał ją Stefan Wierkiewicz, została odsłonięta 28 XII 1978 r.

3. Na cmentarzu parafialnym, przy wejściu od strony ul. Lipowej, 27 X 2009 r. ustawiono tablicę z planem informującym o miejscu pochowania 48 spoczywających tu uczestników powstania wielkopolskiego.

4. Na ogrodzeniu jednostki Państwowej Straży Pożarnej od strony ul. Komunalnej w 2014 r. powstał mural - wielki napis: *Chwała bohaterom powstania*, wykonany z biało-czerwonych liter.

5. Na ścianie budynku gospodarczego przy ul. Wiatrakowej w 2015 r. wykonano mural *W hołdzie za krew przelaną i wolność nam daną*, z dwoma obrazami z historii powstania, widokiem nowotomyskiego pomnika powstańców i mapką działań na zachodnim froncie walk.

6. Na szczytowej ścianie domu przy ul. 3 Stycznia w połowie 2018 r. powstał mural ku czci podpułkownika Franciszka Rosta (1890-1940) - uczestnika powstania wielkopolskiego i walk na wschodzie, później dyrektora miejscowego szpitala, zamordowanego w Katyniu.

